

Historie Veelerveen afl.10 Verenigingen in Veelerveen deel 2

De afgelopen tijd is in de Kraante elke keer een aflevering verschenen van 'Historie Veelerveen'. In deze bijdragen zijn onderwerpen uit het verleden van Veelerveen en omgeving beschreven. Bij elke bijdrage is ook vermeld van welke bronnen (boeken, archieven, foto's, internet, kaarten, interviews) gebruik is gemaakt. Als je geïnteresseerd bent in een onderwerp, kun je de bronnen gebruiken om zelf verder te lezen.

De artikelen over de historie van Veelerveen zijn in PDF formaat ook te downloaden. Daarmee kun je makkelijker gebruik maken van url's (linkjes)

Afl1: <https://tinyurl.com/Afl-1-historie-Veelerveen>

Afl2: <https://tinyurl.com/Afl-2-historie-Veelerveen>

Afl3: <https://tinyurl.com/Afl-3-historie-Veelerveen>

Afl4: <http://bit.ly/Afl-4-historie-Veelerveen>

Afl5: <https://tinyurl.com/Afl5historieVV>

Afl6: <https://tinyurl.com/Afl6historieVV>

Afl7: <https://tinyurl.com/Afl7historieVV>

Afl8: <https://tinyurl.com/Afl8historieVV>

Afl9: <https://tinyurl.com/Afl9historieVV>

Afl10: <https://tinyurl.com/Afl10historieVV>

Het verenigingsleven in Veelerveen is veranderd vergeleken met pakweg 30 jaar geleden. Het rijke verenigingsleven van toen bestaat niet meer. Sommige verenigingen zijn (tijdelijk) gestopt, zoals VIP (toneel). Anderen hebben veel minder leden, zoals GVV (gymnastiek). Die trend van afname van sportverenigingen is niet typisch voor ons dorp. Het is een landelijke trend. In 2000 telde Nederland ongeveer 28.000 sportverenigingen, in 2023 bijna 26.000. Het aantal sportverenigingen daalde daarmee in 23 jaar met ruim 7 procent ¹.

Het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) heeft in 2014 een rapport geschreven over lidmaatschap en deelname aan verenigingen². Daarin geven zij aan dat het verenigingsleven iets zegt over de samenhang binnen een dorp. Verenigingen geven mensen de gelegenheid met anderen uit het dorp in contact te komen. Het zorgt voor hechtere banden binnen het dorp en daardoor groeit begrip voor elkaar en neemt het vertrouwen in elkaar toe. Verenigingen zijn dus belangrijk voor een dorp. Verenigingen zijn de 'smeerolie' binnen een dorp. Hieronder wordt een aantal Veelerveenster verenigingen beschreven.

Gymnastiekvereniging Veelerveen (GVV)

GVV bestaat nog steeds. Opgericht in 1949 vierde de vereniging op 20 oktober jl. haar 75 jarig bestaan. In het begin werd een leegstaand lokaal van de Venneschool gebruikt. Het huidige dorps huis Ons Noabershoes en ook het voormalige dorps huis De Wenakker bestonden immers nog niet. Gymnastiek zonder materialen is niet uitdagend genoeg. Daarom werd middels allerlei acties geld bijeengebracht voor diverse materialen, onder andere een trampoline. Dat er behoefte bestond aan gymnastiek bleek uit het aantal leden, 160. In 1959 werd GVV lid van de KNGU (Koninklijke Nederlands Gymnastiek Unie).

Uiteraard werden er ook uitvoeringen gegeven. Die vonden plaats in café Muntinga te Vriescheloo (nu Dorpstraat 50 Vriescheloo). Later (vanaf 1960) werden de uitvoeringen gegeven in dorps huis De Wenakker in Veelerveen (de huidige sportschool). Door de beperkte afmetingen van het podium moest er tijdens de uitvoering aan de rand van het toneel altijd iemand staan om de gymnasten op te vangen. Die avonden werden druk bezocht, de zaal was afgeladen met ouders, opa's en oma's, broertjes en zusjes. Eén avond was niet genoeg. Minimaal twee avonden en soms drie waren er nodig om alle belangstellenden gelegenheid te beiden de uitvoering te bekijken. Voor velen was het een jaarlijks avondje uit.

Uitvoering kleutergroep 5 maart 1994

Naast de reguliere gymnastieklessen waren er ook extra lessen voor leden van de keurgroep. Dat waren leden die ook aan wedstrijden deelnamen. De keurgroep bestond uit circa 6 tot 10 meisjes in de leeftijd 6-16 jaar. Gedurende tweeënhalf uur op dinsdagavond oefenden zij hun vastgelegde individuele oefeningen op de balk, brug, sprong en vloer. Op wedstrijddagen (vaak de zaterdagen) reisden ze van Ter Apel tot aan Loppersum om zichzelf te meten met andere turnsters in verschillende leeftijdsklassen op het districts-niveau. Lid van de keurgroep werd je als de gym juf het idee had dat je voldoende talent had. Echter de vereisten lagen nergens vast. Op districtsniveau behoorde de keurgroep van GVV niet tot de top, meer tot het middensegment.

De contributie werd per kwartaal contant geïnd door de penningmeester zittend met een geldkistje in de kleedkamer.

Het ledenaantal groeide naar 220. Daarna nam het ledenaantal geleidelijk af. Van 150 in de zeventiger jaren, minder dan 100 in de negentiger jaren en tot 22 leden in 2015. Er werden verschillende initiatieven ondernomen om gymlessen uit te breiden. Zo werd er in samenwerking met de peuterspeelzaal gestart met Nijntje gym voor peuters tot vier jaar, gegeven door Karin Hofman.

Op den duur werd het ook steeds moeilijker leiding te vinden die bevoegd was de lessen op een verantwoorde manier te geven. Uiteindelijk is alleen de gymnastiek voor ouderen blijven bestaan, Bewegen Voor Ouderen. Op dit moment zijn er 11 leden die op maandagochtend van 10.00 en 11.00 uur in Ons Noabershoes blijven sporten. Als je belangstelling hebt, kun je vrijblijvend meedoen. Voor info mail naar: gymverenigingveelerveen@gmail.com

Voetbalvereniging Veelerveen

Van de voetbalvereniging in Veelerveen zijn er eigenlijk twee versies. De eerste versie van de voetbalclub werd in 1919 opgericht, VVC: Veelerveenster Voetbal Club. Dat duurde tot 1922. Alle materialen gingen verloren bij een brand in het clubcafé. De kas was leeg en geen geld betekende het einde van de club.

In februari 1932 werd de huidige voetbalvereniging opgericht. De club werd lid van de Groninger Voetbal Bond en speelde ook alle wedstrijden in die competitie. Het voetbalveld lag achter de fabrieksboerderij en de toegang aan de Nieuwe Veendijk. Kleedkamers waren er niet. De spelers van Veelerveen kleedden zich thuis om, de tegenstanders deden dit in café Koolhof en hadden dan een wandeling van ongeveer een kilometer voor de boeg richting speelveld. Pas in 1935 werd bij het speelveld

een houten keet geplaatst zodat men in ieder geval in de rust even kon zitten. Geruime tijd is gespeeld op het veld achter de fabrieksboerderij. Pas vanaf 1948 speelt men op het veld van de huidige locatie.

De oorlogsjaren waren moeilijk omdat er niet altijd elftallen samengesteld konden worden. Sommige spelers ontbraken door de 'Arbeitseinsatz' waardoor men verplicht was te gaan werken in Duitsland. Soms ontbraken ook spelers omdat zij waren ondergedoken. In de oorlog was er sprake van 'noodcompetities'.

Na de oorlog startte weer de reguliere KNVB competitie. In de jaren 1946, 1947 en 1949 werd drie keer het kampioenschap behaald in de 3^e klasse van de KNVB. Pas in 1949 lukte het na promotiewedstrijden uiteindelijk te promoveren naar de 2de klasse. Het veld moest na de promotie gekeurd worden door de KNVB. Een veld voor een tweedeklasser moest immers aan hogere eisen voldoen dan een veld voor een derdeklasser. Degene die het veld moest keuren werd overladen met brood en drank en heeft uiteindelijk het veld goedgekeurd. Doordat de gemeente Vlagtwedde de club probeerde over te halen te gaan spelen op een nieuw aan te leggen veld in de Vlagtwedder Barlage, bleek onder die druk de gemeente Bellingwolde bereid het veld te renoveren, te draineren en zelfs te kopen. En dat alles om een tweedeklasser binnen de gemeentegrenzen te houden. De voetbalclub degradeerde echter na één jaar in de tweede klasse weer terug naar de derde klasse.

Bekende spelers uit de periode tot 1960 waren Hendrik Walburg, Reintje Koolhof, keeper Bernhard Kuiper (die zo goed was dat van hem werd gezegd dat hij de broek nooit vuil kreeg) en Paul de Boer. Deze nam vaak de strafschoppen en riep al tijdens de aanloop 'goal'. Het eerste elftal van Veelerveen speelt op dit moment in de 4^e klasse B van de KNVB.

Bijzonder aan het terrein van de voetbalclub is het voormalige kleedgebouw. Het heeft een V-vormige uiterlijk en is rond 1950 gebouwd bij de aanleg van het sportterrein. Het gebouw is opgenomen in de lijst van karakteristieke panden van de gemeente Westerwolde³.

Veelerveen	Veelerveensterweg 28a		
Cultuurhistorische waarde:	2	Authenticiteit:	2
Architectuurhistorische waarde:	3	Zeldzaamheid:	2
Stedenbouwkundige/ensemble waarde:	1		

Kleedgebouw voor voetbalvereniging Veelerveen. Gebouw op V-vormige plattegrond. Gebouwd in circa 1950 bij de aanleg van het sportterrein. Uitgevoerd in zorgvuldige wederopbouwarchitectuur, bijzonder bouwtype. Gelegen aan de rand van het sportveld.

IJsvereniging

Geen vereniging in Veelerveen is zo afhankelijk van het weer als de ijsvereniging De Vriendenkring Veelerveen. Vroeger kon je met enige regelmaat een winter verwachten waarin geschaatst kon worden. Tegenwoordig lijkt schaatsen op een buitenijsbaan een zeldzaamheid te worden. Maar toch zorgt het bestuur van de ijsvereniging er elk jaar weer voor dat het perceel onder water staat om de vorst te verwelkomen.

Foto IJsvereniging De Vriendenkring

Het aantal leden in Veelerveen en omstreken ligt rond de 140, inclusief donateurs. Daaronder zijn veel gezinsabonnementen. Dat is een flink aantal, maar niet verwonderlijk gezien de al jaren lage contributie van tien euro voor een gezin. Sinds 2000 is de vereniging voorzien van een nieuw bestuur (vijf leden) en wordt er gebruik gemaakt van het huidige perceel aan de Bovenvenneweg. In de tien jaar daarvoor is het bestuur van de Vereniging voor Plaatselijke Belangen Veelerveen geregeld met het gemeentebestuur van Bellingwedde in overleg geweest over een perceel waarop een ijsbaan kon worden ingericht. Eis van de gemeente was dat het perceel water goed kon vasthouden. Dat heeft uiteindelijk de huidige locatie aan de Bovenvenneweg opgeleverd.

Naast het prepareren, openstellen en onderhouden van de baan, heeft het bestuur nog een en ander te regelen in verband met controles van o.a. van de brandweer. Ook dienen verzekeringen op orde te zijn en moet in geval van een mogelijk ongeluk (niet iedereen staat stevig op zijn schaatsen) snel gehandeld kunnen worden.

Ijsbaan februari 2005, foto collectie auteur

Op Facebook kan bekeken worden wanneer de baan open is.
<https://www.facebook.com/people/IJsvereniging-de-Vriendenkring-Veelerveen/100065084823588/>

Op dit moment zoekt de vereniging vrijwilligers. Als je belangstelling hebt, kun je dat laten weten door een mail te sturen naar hhillenga75@gmail.com.

Zangvereniging DES

Zangvereniging **D.E.S.** Veelerveen

DES (Door Eendracht Sterk) is een arbeiderszangvereniging, opgericht in april 1930. Dit jaar viert DES het 95-jarig bestaan. Het is een gemengd koor, voor zowel vrouwen als mannen. Omdat het een arbeiderszangvereniging is, werden met name vroeger veel strijdlieden gezongen zoals Morgenrood en Voorwaarts Broeders.

Tijdens de Duitse bezetting in de jaren 1940-1945 werden de activiteiten gepauzeerd. Het socialistische gedachtegoed waarop het koor gestoeld was, lag niet goed bij de Duitse bezetter. Na 1945 werden de activiteiten weer voortgezet.

Jaarlijks zijn er twee feestavonden: de jaarlijkse uitvoering in januari en een feestavond in april omdat in de maand april het koor was opgericht. Bij elke uitvoering werd de burgemeester uitgenodigd. DES verleende ook altijd medewerking aan de 1 mei feesten in de regio. Tevens was er elk jaar een concertavond met Arbeiderszangverenigingen uit de regio. Hieronder een advertentie met de aankondiging van een uitvoering van DES.

Bij de opening van Noabersbadde in 1989 heeft DES staand op de nieuwe brug een aantal liederen gezongen. Elke woensdagavond van 19:30 uur tot 21:30 uur wordt er gerepeteerd in Ons Noabershoes. Voordat de repetitie kan beginnen worden de stoelen en het keyboard klaargezet. Het keyboard in het midden. Links daarvan de sopranen, midden voor de tenoren en de bas en rechts van het keyboard de altten. De repetitieavond wordt altijd begonnen met een sociaal praatje, wie missen we, wie is er jarig geweest e.d.? Voor het inzingen wordt meestal het lied 'Mooi dorp' gebruikt, muziek en tekst van Tinie en Hans van der Lijke, oud-inwoners van Veelerveen.

Daarna worden dan liedjes ingestudeerd, meestal drie- en tweestemmig, onder leiding van Gerda van der Molen. Gerda is al 35 jaar bij het koor. Na een koffiepauze om half negen, begint de tweede helft. Om half tien is de nazit met een drankje en een hapje. Een paar maanden voor een uitvoering wordt er ook nog geoefend voor een act m.b.t. de uitvoering.

Op de jaarlijkse uitvoering in Ons Noabershoes komen rond de 100 bezoekers. Soms wordt er ook een ander koor of acteurs uitgenodigd. Het laatste optreden van DES was tijdens de

Kerstspectacul in het Noabershoes. In 2025 staat er voor 8 november een Groot Noordelijk zangfeestijn op het programma. Het repertoire van DES is modern tot licht klassiek, zoals o.a. Halleluja, The French Song, Danny Boy, Mien Toentje, Rosamunde, Sweet Caroline, Edelweiss, etc.

In 2011 had DES nog 46 leden, 2015 nog 36, 2018 nog 28 en in 2022 nog 20. De gemiddelde leeftijd van het koor is 76 jaar. Nieuwe leden worden geworven door folders te verspreiden en affiches op te hangen. Meeste nieuwe leden verwerft men via mond op mond 'reclame'. Geïnteresseerden kunnen mailen naar desveelerveen@proton.me of bellen met de secretaris Gea Jansingh 0649842609. De eerste maand mag je gratis mee zingen, daarna kun je besluiten of je lid wordt of niet.

VIP toneel

VIP (de afkorting van Voor Ieders Plezier) is de toneelvereniging van Veelerveen en opgericht in de '80 jaren. De vereniging is ontstaan uit het pretcabaret dat tijdens de jaarlijkse dorpsfeesten optrad. Animator hiervan was Arie van Ravenshorst.

De keuze voor een toneelstuk werd bepaald door het lezen van de boekjes met de teksten. Door die teksten kregen de spelers en de regisseur een goed beeld van het type rollen en wat goed paste bij de spelers. Teksten van een toneelstuk zijn online te koop, zie onderstaande illustratie.

Titel Dokter ik heb hier zo een pijn
Artikelnummer 26578
Dames (min/max) 4 / 12
Heren (min/max) 4 / 12
Auteurs Bijlaand, P. van den
Categorie Eenakter
Genre Sketch
Uitgever Vink

Dokter, ik heb hier zo'n pijn...

*Een sketch, bestaande uit 8 vrolijke dokter-moppen!
Voor 4 tot wel 12 personen. Tijdsduur: ca. 15 minuten.
De sketch kan door volwassenen worden gespeeld, maar ook door de jeugd.*

Alles wordt in deze sketch duidelijk omschreven. Want men moet er rekening mee houden dat alles goed getimed moet gaan. En er goed op moet letten dat, bij het aantrekken van de verschillende kledingstukken en het opzetten van de pruiken en hoedjes het publiek niet moet worden afgeleid, als men een van de moppen aan het spelen is
Alle moppen hebben stuk voor stuk een verrassende clou!

Bestel dit stuk

Mooie keuze...

Aantal: 1

Prijs: € 29,95

Stop in winkelmandje

Waarom Toneeluitgeverij Vink?

- Keuze uit een groot aanbod
Bestel gemakkelijk online
- Snelle levering
Bestellingen snel bij u bezorgd

Bron: <https://www.toneeluitgeverijvink.nl>

Bij het spelen van stukken was leeftijd geen criterium. Met wat aanpassingen kon je ongeacht leeftijd vrijwel elke rol spelen. Wat wel belangrijk was, is de verdeling man en vrouw. Het spelen van een mannenrol door een vrouw is niet altijd makkelijk, omgekeerd trouwens ook niet. Maar een goede regisseur kan een mannenrol goed 'ombuigen' naar een vrouwenrol. En dat betekende ook dat de keuze voor een regisseur belangrijk was, die laat spelers immers anders kijken naar een rol zoals die in het boekje beschreven is. Uiteraard werd een regisseur betaald. Er werd met verschillende regisseurs gewerkt. Vanaf 2015 met vier verschillende. Het benodigde geld werd verkregen door contributies en inkomsten door optredens. Als VIP ergens speelde varieerde de vergoeding van 200 tot 450 euro, afhankelijk van het type voorstelling. VIP maakte keuzes tussen eenacters (één bedrijf) en stukken die bestaan uit drie bedrijven. Van een eenakter werden er drie per jaar gedaan. Een stuk dat bestaat uit drie bedrijven betekende dat er per jaar maar één toneelstuk ingestudeerd werd.

Speellijst seizoen 2019/2020

Zaterdag 28 september 2019

Deceptie van een rotlanding

Tocht om de Noord
Cultuurwerkplaats BC47
Borgercompagnie

Zondag 27 oktober 2019

Deceptie van een rotlanding

Culturele middag
Brasserie Byzonder
Buinen

Kaarten alleen op reservering via brasseriebyzonder@gmail.com

Zaterdag 2 november 2019

Paniek in het pension

Noabershoes
Veelerveen

Bron: <https://www.toneelverenigingvip.nl/speellijst>

VIP was met optredens in de regio een succesvolle toneelvereniging. VIP won zelfs een keer het Streektoalfestival in Groningen. Daar werd ook Nanda Huttinga verkozen als beste actrice. Bij optredens

waren ook decors en attributen nodig. Veel werd door Geert Trenning gemaakt. Het aantal leden van VIP was aan schommelingen onderhevig, van een stuk tien naar vijf nu. Die vijf is eigenlijk te weinig om stukken te spelen. Vandaar dat de VIP nu een ‘slapende’ vereniging is. Meer leden zijn dus gewenst. Als je interesse hebt, mail naar Nanda Huttinga, nandahuttinga7@gmail.com of kijk op <https://www.toneelverenigingvip.nl/home>

Badmintongroep De Meppers

Veelerveen heeft een badmintongroep die elke week recreatief met elkaar badmintont in de sportzaal van ‘Ons Noabershoes’. Elke donderdagavond van 20.00 -22.00 uur. Voor vragen en een proefles kun je terecht bij Ben Blaas via meppers@veelerveen.eu.

Gebruikte bronnen, verder lezen/kijken:

Literatuur/bronnen

1. Westerwolders over vroeger. Een eeuw Westerwolde in interviews. Stichting gebroeders Hesse Fonds 2007. ISBN 978-90-9021773-4
2. De geschiedenis van Westerwolde, deel 6 Welzijn, gezondheid en onderwijs. Stichting Gebroeders Hesse Fonds, Van Dijk&Foorthuis projekt, Groningen 1992. | ISBN 90-5028-085-4|
3. Dorp toen&nu, deel1 Jaap Kwak en Cees Stolk. Uitgeverij Actief Scheemda bv in samenwerking met de Winschoter Courant, 1986.
4. 1932-1982 Jubileumuitgave t.g.v. het 50-jarig bestaan van de voetbalvereniging Veelerveen.
5. Karakteristieke objecten Gemeente Westerwolde Versie oktober 2022
6. Westerwolder Lougblad november 2024: interview met Anna Rubingh, voorzitter GVV

Websites

<https://www.delpher.nl/>

<https://www.westerwoldeactueel.nl/2024/10/26/gymnastiekvereniging-veelerveen-viert-75-jarig-bestaan/>

<https://www.vveelerveen.nl/190/historie/>

<https://www.toneelverenigingvip.nl/home>

<https://www.westerwoldeactueel.nl/2021/12/11/ijsvereniging-de-vriendenkring-hoopt-op-een-streng-winter/>

<https://www.facebook.com/ijsvereniging.devriendenkring.3/>

Personen

1. Anna Rubing (GVV)
2. Marieke van Kouwenhove (GVV)
3. Harmke Hillenga (IJSvereniging)
4. Gea Jansingh (DES)
5. Nanda Huttinga (VIP)

Foto's

Collectie auteur (GVV/IJSbaan)

Collectie IJSbaanvereniging

Dit is de laatste aflevering van de reeks historie Veelerveen. De tien aflevering zullen gebundeld worden in één bestand (PDF formaat). Correcties en aanvullingen zullen hierin verwerkt zijn. Als je aanvullingen en/of correcties hebt op de 10 verschenen afleveringen, kun je dat laten weten door voor 15 maart een mail naar historieveelerveen@gmail.com te sturen. In de volgende Kraante zal een korte toelichting verschijnen over de complete versie historie Veelerveen met daarbij de link waar het bestand te downloaden is.

Frits van Kouwenhove

¹ Afname van het aantal sportverenigingen. Janine van Kalmthout en Peter van Eldert. Mulier Instituut. <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=11917&m=1729685351&action=file.download>

² Lidmaatschap en deelname verenigingen. Rianne Kloosterman Moniek Coumans 15-09-2014,
<https://www.mulierinstituut.nl/publicaties/15841/lidmaatschap-en-deelname-verenigingen/>

³ <https://www.westerwolde.nl/karakteristieke-panden>